

personatges

Manelic: En Manelic es l'èsser marginat de l'obra de Guimerà. Ell ve de la terra alta per instal·lar-se a la terra baixa i casar-se amb la Marta, per aquesta raó, la de vindré de la terra alta, es discriminat. No és més que un simple i senzill pastor. Al principi se'l veu amb una certa il·lusió dins l'obra, però mitjançant va sent víctima de les burles, l'il·lusió es converteix en odi. Es una persona pura d'anima, se'l veu com una persona molt innocent encara que pot ser que tingui certs moments en que els seus impulsos el facin obrar malament. Es una persona innocent i que es deixa dur per els sentiments.

Marta : La Marta és una al·lota que es deixa duur per en Sebastià, encara així és normal per el que va passar. Es feble davant ell però és capaç de posar-se firme davant d'un altre persona com per exemple el Manelic. Es capaç d'emotivar-se ella per cupa dels sentiments dels altres. Sap ser amable i dozil per una part, i agresiva pero compiadossa per l'altre. Al llarg de l'obra els seus sentiments canvien en relació a en Manelic, podriem dir que en ella desperta l'amor per ell.

Sebastià: Ell és l'amo de tot. Es una persona que el poder el fa ser egoista i pensar només en ell mateix. Es com el típic dolent de la pel·lícula. Ell estima la Marta desde fa molt de temps i pareix que l'obliga a que ella l'estimi a ell. Es un home que es fa respectar per el seu caracter que imposa. El seu sentiment per la Marta és molt clar i li fa molta de rabia que ella es duga be amb el Manelic, perquè ell vol a la Marta per ell tot sol.

Tomàs: Es l'ermità, el que va casar a la Marta i en Manelic. Es una persona innocent i que pareix que no ha de fer mal a ningú. S'el veu com una persona sabia, amb molt de coneixement, i també una persona que sap escoltar i entendre als altres.

Nuri: Es la germana petita de les Perdigons. Es mes o menys com la Marta, els seus orígens son per l'estil d'ella. Es una bona persona, innocent i no faria mal a ningú. Aquesta manera de ser pot ser que es doni perquè és la més petita de l'obra. També la Nuri és objecte de burles que ella mateixa aguanta i no diu res, cosa que també la caracteritza com una persona callada i que no fa res.

Mossen: Es el majordom d'en Sebastià. De la seva manera de ser no podem dir molta cosa. Es totalment obedient al seu amo i no el desobeeix per res. De la seva manera de ser no es podria dir gaire cosa perquè no apareix gaire a l'obra.

Pagessos: Els pagessos serien en Nando, en Pep, la Pepa i l'Antònia. Tots ells tenen mes o menys el mateix caracter. Tots son unes persones que critiquen molt als altres, i que es defensen un poc entre ells. No pareix preocupar-li's molt el fer mal a la gent que els envolta.

Xeixa: Només surt al començament i té la importància de ser el que ens deixa veure que les coses al poble no van bé, que hi ha algun misteri del qual ningú vol parlar. Això desperta l'intriga de l'espectador. És també gairebé l'única persona que planta cara al Sebastià, marxant del poble.

Estructura de l'obra

En *Sebastià* té deutes econòmics i, per solucionar-los, se li acudeix casar-se amb una pubilla. Però, abans d'això, necessita casar a la *Marta* per demostrar al poble que entre ells dos no hi ha res. El pla d'en *Sebastià* és molt més ambiciós del que sembla i busca un pretendent per a la *Marta* que no sàpiga res per tal de que ell pugui gaudir-ne d'ella (com ha fet sempre) i tenir la seva economia sanejada. L'escollit per això serà en *Manelic*, un pagès de la *Terra alta* que desconeix les malícies d'en *Sebastià*.

Amb el *Manelic* i la *Marta* casats comença una nova odissea, ja que ella no l'estima i ell se sent molt

desconcertat i ferit. A més, la gent del poble el martiritza i li fa la vida impossible fins al punt de que vol tornar a la *Terra alta*. Però, a mida que passa el temps la *Marta* se n'adona de que el *Manelic* és un bon home i s'enamora d'ell. Quan per fi tot marxa bé, decideixen fugir a la *Terra alta* perquè pensen que allà seran més feliços i, justament quan ho anaven a fer, els descobreix el *Sebastià*. Llavors, ell fa fora del poble al *Manelic* i tanca a la *Marta* al molí.

Ella (sense poder suportar més la llunyania del *Manelic*) prova de fugir quan, de sobte, es topa amb el *Sebastià*. Ell li pregunta a on anava i comencen una discussió que es resol amb l'aparició per sorpresa d'en *Manelic*. En aquest moment el *Manelic* forceja amb el *Sebastià* i l'escanya. Després de tot això la feliç parella abandona la *Terra baixa* per anar a viure per sempre a la *Terra alta*

Introducció

Terra baixa és una obra d'Àngel Guimerà publicada l'any 1897 i que està directament influenciada pel *Naturalisme*.

Els personatges d'aquesta obra viuen un drama rural on no hi falten els trets característics de Guimerà. Aquests trets són, bàsicament, l'introducció d'un personatge desarrelat socialment, que viu apartat de la civilització i que, per mitjà de l'amor, aconseguirà canviar la direcció de la seva vida.

En contraposició a aquest personatge està el de l'estimada que, per culpa d'una sèrie de causes, no pot, en un principi, correspondre l'amor del seu estimat.

Tot això, juntament amb un personatge antagonista, són els ingredients que utilitza Guimerà per escriure les seves tríades amoroses.

A més a més de *Terra baixa* hi ha una altra obra que compleix per analogia aquestes condicions. Aquesta obra es diu *Mar i cel* i, sota el meu punt de vista, podria haver inspirat *Terra baixa* al mateix autor uns anys després.

L'argument de *Mar i cel* és semblant al de *Terra baixa* ja que un mariner marroquí anomenat *Saïd* s'enamora de *Blanca* i, al no poder-se estimar per diverses causes s'acaben llençant al mar per morir allà on neix l'horitzó.

Tant *Terra baixa* com *Mar i cel* volen, en essència, demostrar al lector que quan un amor és pur acaba transformant radicalment la vida dels personatges, fins al punt que, de ésser els més marginats i sofridors, els eleva a una categoria divina on podran disfrutar del seu amor per sempre més.

Aquestes obres están íntimament relacionades amb el fet de que Àngel Guimerà sofrís un desengany amorós amb la seva veïna. Això li va afectar tant que ho va voler plasmar a les seves obres. És per això que l'amor vertader llibera als personatges de la condició d'homes.

Comentaris sobre l'obra

Terra Baixa és una tragèdia ambientada en una societat urbana. En l'obra que vàrem anar a veure és una versió de l'autèntica *Terra Baixa* d'Àngel Guimerà. La tragèdia és un és un gènere teatral on l'heroi tràgic (en el cas de *Terra Baixa*, en *Manelic*) que es troba immers en una situació (el casament amb la *Marta*) influïda per un malvat (en *Sebastià*) i altres personatges que el volen ajudar, i que malgrat tot, sempre té un desenllaç terrible.

El tema: de l'obra és la por als canvis, en el cas de l'obra, a la societat urbana. La terra baixa simbolitza la nova societat que està naixent, i és una crítica a aquesta societat perquè és on els homes es tornen malvats i hipòcrites. Es reivindica un retorn cap a la tradició, per això els dos protagonistes principals, al final de l'obra,

se'n tornen a la terra alta, el lloc on res no ha canviat i els homes són bons i innocents.

També és important el paper que té l'amor en l'obra: és el remei per a tots els mals que pateixen els homes; qui té amor, pot ser feliç en una societat malvada.

El llenguatge: utilitzat pels personatges és col·loquial i popular, de fàcil comprensió, per tal de donar proximitat i implicació als espectadors.

El llenguatge tampoc ens ajuda a situar-nos temporalment. De fet, l'obra no té cap pista per dir que passa en una època històrica determinada.

Símbols: ens trobem amb els de terra lata–terra baixa perquè en aquesta escena podem apreciar al Manelic i tota la pureza que té provinent de terra alta, i la farsa del casament, el món que els envolta i al final de l'escena la llum que es veu que sabem que és el Sebastià representarien la terra baixa.

També apareix el símbol del llop quan en Manelic li explica a Marta la història de com va matar al llop i va aconseguir així el seu primer duro.

Apareix també el símbol de la sang quan Manelic li mostra el duro amb la sang a la Marta que li va donar en Sebastià per haver mort un llop i que és com una mena de premonició.

El llenguatge dels personatges ens fa veure com són en realitat i ens mostra sentiments amb distints recursos lingüístics. La manera de parlar d'en Manelic ens mostra que és molt innocent i que s'ha cregut el matrimoni amb Marta a ulls clus; i la de Marta ens fa pensar que és un personatge que pràcticament durant tota l'obra està trist

RESUM

Les Perdigones entren a tafanejar sobre el casament de Marta i envien la Nuri a l'ermita a tafanejar sobre el casament, la Nuri descobreix l'amor de la Marta i el Sebastià, que és l'amo de tot. Les Perdigones, en Josep i el Nando saben que la Marta s'ha de casar amb un pastor anomenat Manelic, per força, aquell vespre. La Marta no es vol casar amb el Manelic i en Xeixa diu a l'ermità Tomàs que el Sebastià vol casar la Marta per benefici propi. Arriba el Manelic i els explica que havia tingut una mena de somni premonitori en que ell es casava. El Sebastià fa sortir la Marta i el Tomàs intenta parlar amb ell, però l'evita. La Marta diu al Sebastià que no es vol casar amb el Manelic. Ell la convenç explicant-li els avantatges del casament. El Sebastià mana a tothom cap a l'església però el Tomàs diu que no es casin fins que no hagi parlat amb ell. En Tomàs diu al Sebastià que li ha dit el Xeixa, i veu que aquest té raó. En Tomàs vol aturar el casament però no pot. La Marta veu que han casat el Manelic enganyat i tots dos veuen una llum dins la casa, és el Sebastià.

La Nuri diu al Manelic que el mossèn a prohibit als de casa anar a xerrar al molí. Aquest se'n vol tornar a les muntanyes i diu a la Nuri que quan era sol a la muntanya sempre havia pensat en trobar una bona esposa. La Marta plora, diu que el Sebastià és un mal home i vol que el Manelic la perdoni i que no se'n vagi a la muntanya, perquè ell és bo. En Tomàs, enfadat, diu a la Marta que el Manelic vol saber qui és el seu amant per a matar-lo. La Marta li explica la seva història i ell ho comprén tot. Han vingut les Perdigones, en Josep, en Nando i en Perruca a tafanejar. El Tomàs els diu que se'n vagin però quan el Manelic veu a tota la gent allà s'enfada molt, a més es pensa que l'amant de la Marta és el Xeixa. La Marta diu als tafaners que se'n vagin fora, a la mola. El Manelic s'enfada amb la Marta i diu que l'hauria de matar, ella l'incita, i ell la fereix. En Manelic i la Marta volen fugir cap a la terra alta però es troben amb el Sebastià que s'enfada amb ells. En Sebastià mana a la gent del poble que tregui fora per la força al Manelic.

En Sebastià vol que vigilin al Manelic perquè ha dit que el mataria. En Josep en Nando i en Perruca ho han sentit però fan com si res. La Marta està descansant. La Pepa parla de la venjança del Manelic i ells li diuen

que no en saben res. Quan arriba el Sebastià, vol fer sortir la Marta com sigui però ningú s'atreveix a plantar-li cara. Arriba el mossèn i fa marxar el Sebastià cap a la masia perquè l'espera el pare de la seva promesa. Arriba la Nuri que busca al Manelic. La Marta surt a veure la Nuri i els demés se'n van a fora. La Nuri diu a la Marta que l'ajudarà a sortir d'allà amb el seu pla, la Nuri li explica el pla, la senyal és la gran riulla de la Nuri. La Marta espera la senyal de la Nuri per poder fugir i finalment la sent. La Marta al obrir la porta es troba amb el Sebastià que la renya i no la vol deixar fugir amb el Manelic. Apareix el Manelic i mata al Sebastià i després venen tots a veure què ha passat i veuen el cadàver. El Manelic i la Marta fugen.

Àngel Guimerà

Àngel Guimerà i Jorge va néixer a Santa Cruz de Tenerife el 6 de maig del 1845. Dramaturg, poeta i eminent orador polític. El seu pare, Agustí Guimerà, fill d'una antiga família del Vendrell (Baix Penedès), va anar a les illes Canàries per ajudar a un oncle seu que hi tenia establert, un negoci de vins. Al cap d'uns anys d'estada a Santa Cruz, es va casar amb Margarita Jorge, filla d'una família canària. Quan Guimerà no havia complert encara els set anys, el seu pare va decidir liquidar el negoci i traslladar-se amb la família a Catalunya.

Del 1859 al 1862, va estudiar al Col·legi de Sant Antoni, dels pares Escolapis, a Barcelona, on va aprendre la tècnica de versificar en castellà. De retorn al Vendrell, els germans Ramon i Vidales li van encomanar el seu fervor per la Renaixença i, gràcies a ells, es vincula al moviment literari català. Es reunien a la rebotiga d'una farmàcia de la plaça del Pi, amb joves intel·lectuals (Francesc Matheu, Francesc Ubach i Pere Aldavert, amb qui enceta una amistat de per vida).

El 1870, la família es trasllada a Barcelona i Guimerà va entrar en relació amb l'agrupació "La Jove Catalunya" i va publicar la primera poesia *El rei i el conseller*, a la revista "La Gramalla". Aquest mateix any, va assistir per primera vegada a la festa dels Jocs Florals.

El 1871 va ser un dels fundadors del setmanari «La Renaixensa», que posteriorment, ja convertit en diari, va dirigir fins al 1874.

El 1875 va obtenir un accèssit als Jocs Florals amb *Indíbil i Mandoni*, i l'any següent va guanyar la Flor Natural, amb *Cleopatra*; el 1877 va guanyar alhora la Flor Natural, l'Englantina i la Viola, per *L'any mil, El darrer plany d'en Claris* i *Romiatge*, respectivament i va ser proclamat Mestre en Gai Saber. Bona part de la seva producció poètica va ser recollida en un volum el 1887, amb pròleg de Josep Yxart i dibuixos de Josep Lluís Pellicer i Antoni Fabrès. El 1920 va publicar el *Segon llibre de poesies* amb pròleg de Lluís Via.

Atret pel teatre, el 1879 va estrenar la seva primera tragèdia en vers, *Gala Plàcidia*, seguida, el 1883, de *Judith de Welp*, obres que se situen dins la tradició del romanticisme històric.

El 1884, va viure amb la família del seu amic Pere Aldavert, amb la qual conviurà fins a la mort.

El 1886, va estrenar *El fill del rei*, que el consagra com a autor teatral i li va obrir les portes dels escenaris estatals. Dos anys després, *Mar i cel*, que va obtenir un èxit sense precedents, va ser traduïda a vuit idiomes, va iniciar la projecció internacional de l'autor. Aquesta obra va iniciar l'etapa de plenitud de Guimerà, que es va estendre fins al 1900, i en la qual va estrenar les seves obres més representatives: *Maria Rosa* (1894) i *Terra baixa* (1897), i *La filla del mar* (1900), repetidament portades al cinema, i que recullen amb trets realistes els homes i els conflictes de la Catalunya coetània. Les tendències romàntiques s'hi mostren més matisades i hi ha constància de les seves inquietuds socials.

Del 23 de febrer al 3 de març del 1924, l'actor Enric Borràs va fer una curta tanda de funcions per acomiadar-se del públic català abans d'embarcar cap a Amèrica. Es van representar, entre d'altres, *Terra baixa*, *Mar i Cel* i *Mossèn Janot*. Aquestes van ser les darreres vegades que Guimerà va sortir a l'escenari reclamat pels aplaudiments entusiàstics del públic.

Va morir a Barcelona, al seu domicili del carrer Petritxol, el 18 de juliol del 1924. Sobre l'enorme concurrència popular a l'enterrament de Guimerà, Josep Maria de Sagarra escrivia:

«La gent no anà a l'enterrament del mestre, ni per ésser visita, ni per curiositat, com s'esdevé en molts enterraments espectaculars, sinó obeint una necessitat i un imperatiu que tothom duia al cor i als quals hauria estat una vergonya i una infidelitat d'oposar-s'hi.»

Va deixar inacabat el drama *Per dret diví*, que va completar i va estrenar el 1926 Lluís Via.

L'any 1974, la commemoració dels 50 anys del seu naixement va propiciar una reflexió àmplia sobre la vigència de l'obra de Guimerà per part dels professionals del teatre.

L'any 1995, *Any Guimerà*, es commemoren els cent cinquanta anys del naixement de l'autor. Domènec Reixach, aleshores director del Centre Dramàtic de la Generalitat de Catalunya, al pròleg del volum *Guimerà 1945–1995*, afirma que Àngel Guimerà és:

«... una de les últimes grans figures populars de la nostra cultura anterior a 1939. Els homenatges que se li van retre en vida, l'àmplia resposta social davant la mort; la pervivència del nom i de l'obra de Guimerà a través de símbols o de lletres de sardanes assumides del poble com a pròpies, són la clara demostració tant del seu reconeixement intel.lectual i literari com del seu inqüestionable carisma social

